

كوردى

زانيارى دژ به ترس مافى مانهوه

به يه كه وه بو مافى مانه وه
ده جه نځين

نوڤتيرين نوڤكر د نه وه: ئايارى ۲۰۲۶

زانباری دژ به ترس

بهم زانبارییانه‌ی خواره‌وه ده‌مه‌ویت پشستگی‌ری هم‌موو ئەو که‌سانه بکه‌ین که بو مافی مانه‌وه‌ی خو‌یان تی‌ده‌کو‌شن. «هاو‌پشتی سه‌رکه‌وتن ده‌هین‌یت» دروشمی‌که که له رابردوودا له زور حاله‌تدا بووه به راستی، و له داهاتووشدا هه‌ر ئاوا ده‌بی‌ت. به دابینکردنی زانباری ده‌مه‌ویت هم‌موو که‌سی‌ک توانادار بکه‌ین بو هه‌سه‌نگاندنی دو‌خه‌که‌ی و ئەو هه‌لانه له‌ده‌ست نه‌دات که بو وه‌رگرتنی دو‌خی نی‌شته‌جی‌بوونی با‌شتر هه‌یه. هه‌روه‌ها ده‌مه‌ویت هم‌مووان هان بده‌ین به یارمه‌تیدانی یه‌کتری به گۆرینه‌وه‌ی ئەزموونه‌کان و دروستکردنی تو‌ری هاو‌پشتی و هاو‌کاری هاو‌به‌ش.

له دواییاندا زور راپۆرتی میدیایی ده‌رباره‌ی زیادبوونی دیپۆرتکردن له ئە‌لمانیا بلاو بوونه‌ته‌وه. حکومه‌تی ئە‌لمانیا له‌گه‌ل چه‌ندین ولاتی بنه‌ره‌تدا گفتوگو ده‌کات سه‌باره‌ت به به‌رنامه‌کانی گه‌راننده‌وه، خیرایی له پرۆسه‌ی په‌ناخو‌ازیدا زیاد کردووه و دیپۆرتی گرووپی زیاتر به هاو‌کاری ئازانسی سنووری ئە‌ورووپا، فرۆنتیکس، ئە‌نجام داوه. بهم کاره‌یان ده‌یانه‌وی‌ت ترس بلاو بکه‌نه‌وه له‌نیو ئە‌وانه‌ی ده‌یانه‌وی‌ت بین بو ئە‌لمانیا و هه‌روه‌ها ئە‌وانه‌ی داواکارییه‌کانیان ره‌ت کراوه‌ته‌وه. به‌لام، ناتوانن هم‌مووان یه‌کجار دیپۆرت بکه‌ن و له زور حاله‌تدا هیشتا هه‌لی مانه‌وه له ئە‌لمانیا هه‌یه.

ئەگەر لە پەرهی پەناخوازیتدا بریاری نەرینی وەرگرت، باشتەرە خیرا چالاک بیت و هەول بەدەیت پشتگیری بدۆزیتەو، چونکە زۆرجار هیشتا هەلبژاردە هەیە. نابیت هیچ کەسیک تووشی پانیک ببیت! باشتەرە زانیاری بەدەست بهینیت و بە دروستکردنی تۆری پشتگیری خۆت ریکبەخەیت. نابیت هیچ کەسیک بە تەنھا لەگەڵ ترسەکە ی جیبھیلدریت!

لە دوو دەق هەول دەدەین زانیارییەکی بەسوودت پی بەدەین دژ بە ترسی دیپۆرتکردن. لە دەقی «مافی مانەو» دا هەلبژاردە جیاوازیەکان دەبینیت کە چۆن دەتوانیت تەنانەت دوای رەتکردنەوی تەواوی پەناخوازیت، مافی مانەو بەدەست بهینیت. لە دەقی «راگرتنی دیپۆرت» یشتا ریگا دەبینیت بۆ راگرتنی دیپۆرت لە دوا ساتەکاندا.

دەمەویت دەست بەیەکەو بەدەین و هاوپشتی دروست بکەین بۆ ئەوێ ریگا نەدەین دەسەلاتداران بە هەولی دروستکردنی ترس و تۆقاندن بە هەرەشە دیپۆرت سەرکەوتوو بن. گرنگترین شت: پانیک مەکە! ئەگەر لە دیپۆرتکردن دەترسیت، تکایە لەگەڵ پارێزەرەکەت یان ناوەندیکی راویژکاری قسە بکە بۆ ئەوێ پیکەو بەزانن چۆن دەتوانیت مافی مانەو بەدەست بهینیت. هەرەها پەیوەندییەکان بەکاربهینە بۆ ئەوێ بزانی تەگەر بریار بەدەیت بۆ ولاتیکی دیکە ی ئەوروپا بچیت چی ڕوودەدات (پیش ئەوێ بریارەکەت بەدەیت ئەمە بکە).

هەندیک زانیاری بە سوود سەبارەت بە مافی مانەوه

ئەگەر تەنھا «Duldung» ت ههیه و نازانیت چۆن بەردەوام بیت، یان تەنھا هەست بە ترس دەکەیت، تکایە بۆ راویژکاری برۆ. دەتوانیت پەیوەندی بە پارێزەرەکەت یان ناوەندەکانی راویژکاری بکەیت و گەفتوگۆ بکەیت سەبارەت بەو هەنگاوانەیی پێویستە بگێرین.

<http://w2eu.info/en/countries/germany/contacts>

[https://www.proasyl.de/
beratungsstellen-vor-ort/](https://www.proasyl.de/beratungsstellen-vor-ort/)

یان دەتوانیت لە Pro Asyl بپرسیت:
beratung@proasyl.de

[https://adressen.asyl.net/language/en/welcome
-to-informationnetwork-asylum-and-migration](https://adressen.asyl.net/language/en/welcome-to-informationnetwork-asylum-and-migration)

ئاگادارى خۆت بمىنەوہ!

پەيوەندىت لەگەل پارىزەرەكەت و گرووپە چالاكوانە ناوخۆيەكاندا بەردەوام بىت. ھەندىك جار پارىزەرەكەت دەتوانىت بزانيت ئايا ھەلئاردەى نویت ھەيە يان مەترسى ديپورت زياد بووہ. ھەندىك جار چالاكوانان چەند رۆژ پيش ديپورتى گرووپى ئاگادار دەبن و ھەول دەدەن ئەو كەسانە ئاگادار بكنەوہ كە رەنگە كاريگەريان لەسەر بىت. [Deportation Alarm: de.deportationwatch.net/en](http://de.deportationwatch.net/en) بۇ زانيارى زياتر سەبارەت بەم بابەتە، دەقى «راگرتنى ديپورت» بخويئەوہ.

پاسپورت و بەلگەنامەكانى ناسنامە

بۇ ھەندىك ولات، تەنانەت ئەو كەسانەش ديپورت كراون كە ھەرگىز ناسنامە، پاسپورت يان پروانامەى لەدايكبوونيان نەداوہتە دەسەلاتدارانى ئەلمانيا.

بۇ زۆربەي ۋلاتە بنەرەتەكان، ھېشتا پاسپورت و/يان جورېك له بەلگەنامەي ناسنامە گرنگە بۇ ئەنجامدانى ديپورت. بۇيە پيشاندانى پاسپورت يان بەلگەنامەي ناسنامە بۇ كەسيك كه «Duldung» ى ھەيە دەتوانيت زور مەترسیدار بيت. بەلام، بۇ زۆربەي ئەو ھەلانى ھەيە دواي كوتايى نەرينى پەناخوازيت ھەيە بۇ ۋەرگرتنى مافى مانەو، پيوسته پاسپورت پيشان بەيت. ھەروەھا ئەگەر «ھاوکارى نەكەيت بۇ سەلماندنى ناسنامەت» رەنگە سزا بدریيت، ۋەك قەدەغەي کارکردن.

بۇيە زور گرنگە باشتر تیبگەيت و ريگايەكى باش بدوزیتەو ھەيە بۇ پاراستنى ھاوسەنگى: لەلایەك، ئەو بەلگەنە مەدە بە دەست **Ausländerbehörde** كه دەتوانن بە ئاسانى بەكاربھینن بۇ ديپورتکردنت پيش ئەو ھەيە دلنابيت داواكاربھكەت ھەلى سەرکەوتنى ھەيە؛ و لەلایەكى دیکەش، بە ئەندازەيەكى پيوست «ھاوکارى» بکەيت بۇ ئەو ھەيە ھېشتا بتوانيت مۆلەتى نیشتەجیوون ۋەربگريت كه ھاوکاربھەكى دياریکراوى پيوسته. ئەگەر ئیستا قەدەغەي کارت ھەيە چونكە ھاوکارى نەکردوو ھەيە لەگەل فەرمانگەي بيانیان بۇ دابینکردنى بەلگەنامەي گەشت بۇ گەراندنەو، پيوسته لەگەل پاریزەر يان ناوهندیکى راویژکاری گفوتوگو بکەيت كه ئایا ھەلى نارەزاییکردن له دزی ئەم قەدەغەيە ھەيە يان نا.

به گستی

تیمی خوٲ دروست بکه! تیکۆشان بو مافی مانهوه زۆر ئاسانتره کاتیک به تنها نیت. بویه توړیک له هاوړی، پشتگیر، پاریزهر، پزیشک، ماموستا و هتد بو خوٲ دروست بکه.

بو زۆړیک له هه لېژارده کانی مافی مانهوه، ئه مانه زۆر گرنګن: زمانی ئه لمانی فیږبیت، دهست بکهیت به داهاتیکی سه ربه خو (و پشتبه ستوو نه بیت به یارمه تی کۆمه لایه تی) و «تیکه لېبون» له کۆمه لگه دا. ئه مهش واته په یوه ندی له گه ل یه کیتییه ناو خو ییه کان، وه ک توپی پی، هونه ر، میوزیک و چالاکیه خو به خشه کان.

با دهست به یه که وه بدهین و هاو پستی دژ به دیپورت دروست بکهین. با دژ به ترس یه ک بگرین. ههر که سیک له مه ترسی دیپورتدایه ده بیت خه لکی زۆر له دهوړی بن که پشتگیری بکهن.

هه موو که سیک ده بیت یارمه تی بدات بو راگرتنی گومان و زانیاری هه له. ئه گهر ده توانیت، نکایه ئه م زانیاریانه کۆپی بکه و بلاوی بکه وه بو ئه و هاوړی یانه ی که ههروه ها له مه ترسی دیپورتدان.

له خواره وهدا كورتهى ههلبژارده جياوازه كانى مافى مانه وهت
 بۆ دهخهينه پروو دواى رهتكردنه وهى په ناخوازيت و دادگا.

ئاگادارى!

له نيوان دهسه لاتداره ههريميميه كاندا جياوازي ههيه له توندى
 مامه له كردن. له ههنديك ناوچه رهنگه ته نانهت دواى رهتكردنه وهت چيتر
 «Duldung» يش وهرنه گريت. هه ميشه گرنه گه راويژ له گه له و كه سانه
 بكهيت كه زانياريان ههيه سه بارهت به **Ausländerbehörde**
 بهرپرسى په ره كهت.

1

مۆلەتى نىشته جىبون بەھۆى تىكە لىبونى

بەردەوام – §25b

بەشى 25b سى ياساى مانەھەى ئەلمانىا (AufenthG) ماوہە کہ بوونى ھەيە. بە ياساىە کى نوئى، حکومەتى فیدراللى ئەلمانىا ئەم رىسايەى مانەھەيەى بۆ تىكە لىبونى بەردەوام کہ مىک گۆرپوہ. بەشى 25b سى ياساى مانەھە (Residence Act) وەک ھەلېزاردەيە کى دواتر بە کار دىت دواى تەواو بوونى ماوہى 18 مانگى “فرصەى مانەھە”، بە لام دەتوانىت راستە و خوئش داواى بکەيت.

بۆ داواکردنى مؤلەتى نىشته جىبون بە گویرەى §25b:

- ماوہى مانەھە: دەبىت لانیکەم شەش سال لہ ئەلمانىا ژىابىت (بۆ تاکە کہ سان) يان چوار سال (بۆ خىزانەکان کہ مندالى بچوکيان ھەيە) بە شىوہەيە کى ياسايى، ريگە پىدراو يان بە دوخى “Duldung” (مانەھەى کاتى قەبوولکراو).
- دەبىت دوخى ياسايى “Duldung” ت ھەبىت.
- دەبىت پاسپورتى ولاتى رەسەنە کەت ھەبىت.

- ناسنامه و ناسپنراوی که سایه تی ده بیټ روون و دیاری کراو بیټ. له زوربه ی حاله ته کاندا، فرمانگه ی بیانیا ن داوای پاسپورتنی نیشتمانی ده کات. له هه ندیک حاله تدا ده توانریت استشنا هه بیټ، نه گهر وهرگرتنی پاسپورتنی نه گونجاو یان نه گونجاو بیټ (بو نمونه نه فغانستان)، به لام له و حاله تانه دا رهنگه پیویستت به یارمه تی ناوه ندی راویژکاری بیټ.

- نابیت تاوانت هه بیټ که زیاتر بیټ له 50 روژی سزا (بو تاوانه گشتیه کان) یان 90 روژی سزا (بو تاوانه کانی یاسای بیانیا ن، وه ک کیشه ی پاسپورتنی).

- پشتیوانی له ریکخستنن دیموکراسیی بنه ره تی نازاد و زانیاریی بنه ره تی ده رباره ی سیسته می یاسایی و کومه لایه تی. ده توانیت نه مه بسه لمینیت به تاقیکردنه وه ی “ژیان له نه لمانیا / **Leben in Deutschland Test**”، “تاقیکردنه وه ی هاوولاتیویون” یان پروانامه ی خویندن که ناسراو بیټ.

- داها تی ژیا ن: ده بیټ بتوانیت زوربه ی خه رجیی ژیا نت و خیزانه که ت دابین بکه یت. واته ده بیټ بسه لمینیت که ده توانیت لانیکه م 51% سی پیداویستیه کانی خوټ (و خیزانه که ت) له داها تی خوټه وه دابین بکه یت. ههروه ها نه گهر له داها توودا ده توانریت ژیا ن دابین بکریت، نه وهش به سه؛ بو نمونه نه گهر هیشتا مو له تی کار نه بیټ به لام گرېبهستی کار هه بیټ. له حاله تی نه خوټشی، ته مه نی بهرز یان خویندنن به رده وامدا، رهنگه استشنا هه بیټ.

- زمان: فرمانگهی کۆچ داوای ئاستی A2 سی زمان ده کات. به زۆری ده بیټ ئەمه به پروانامهی زمان بسه لمینیت.
- کاتیکی داوای § 25b AufenthG ده کهیت، پیشکه شکردنی نامه ی پشتگیری/راسپارده له قوتابخانه، فیرکاری، یانه ی وهرزشی، چالاکیی کاتی به تالی یان هاوریانیش ده توانیت به سوود بیټ.

ئاگاداری!

ئه گهر له جیبه جی کردنی یه کیکی له مهرجه کان کیشته ههیه، زوو یارمهتی بدۆزه وه. باشترین کار ئه وهیه پیش ناردنی داواکاری، هه موو هه لێژارده کان روون بکه یته وه.

به داخه وه، مۆله تی نیسته جیبوون به گویره ی § 25b مافی یه کگرته وهی خیزان نادات.

2

مۆلەتى نىشتە جىبوون بۆگەنجان و لاوانى تىكەلبوى باش (14-27 سال) - §25a

ماددهى ۲۵ى 'ا'ى ياساى نىشتە جىبوون ماويه كه ههيه. به ياسايه كى نوپوه، حكومهتى فيدرالى ئەم ريسايهى نىشتە جىبوونى بۆ ههزره كاران و گەنجان كه ميگ گۆريوه. به داخه وه، دۆخه كه كه ميگ خراپتر بووه ته وه. بۆ پيشكه شكردنى داواكارى بۆ مۆلەتى نىشتە جىبوون به پىپى ماددهى ۲۵ى 'ا' پىويستت به مه دهبيت:

ته مه ن: دهبيت له نيوان ۱۴ تا ۲۷ سال بيت.

ماوهى مانه وه: دهبيت بۆ ماوهى ۳ سال له ئەلمانيا مابيتته وه به دۆخى ياسايى يان Duldung.

دهبيت «geduldet» بيت. ته نانهت ئەگەر به فهرمى Duldung ت نهبيت، له ههنديك حاله تدا به ياسا وه ك geduldet هه ژمار ده كرييت.

له 01.01.2022 وه، دهبيت لانيكه م 12 مانگ Duldung ت ههبيت بۆ ئەوهى مافى §25a ت ههبيت. ئەمه دۆخه كه خراپتر كردوه چونكه له و ماويه دا مهترسى ديپورت ههيه.

پاسپورت: پېوښتت به پاسپورتيکه له وولاته ی لې هاتوویت.

قوتابخانه/پهروهه ده: ده بیټ لانيکه م 3 سال سهرکه وتوانه خویندنت کرد بیټ یان پروانامه ی خویندن یان فیرکاری پیشه ییت هه بیټ بؤ سه لماندنې ته وهی که پروانامه ی ته واوکردنی خویندن یان پروانامه ی پیشه یی ("Berufsabschluss") یان له ئەلمانیا به ده سته یناوه.

روونکردنه وهی ناسنامه: پېوښته ناسنامه که روون بکړیته وه. له زوربه ی حاله ته کاند، ده سه لاتدارانی کوچبه ری ههروهه داوا ی پاسپورتيکی نیشتمانی ده که ن.

هیچ سهر پیچیه کی تاوانکاری نایټ له ۵۰ سزای رۆژانه (تاوانه گشتیه کان) یان ۹۰ سزای رۆژانه (تاوانه کانی ژیر یاسای بیانییه کان، بؤ نمونه پیشیلکردنی پاسپورت) زیاتر بیټ.

خیزان: به گویره ی § 25a Abs. 2، دایک و باوکی مندالیکی که مته مەنیش ده توانن مؤله تی نیشته جیبوون وه ربگرن نه گهر درویان له سه ر ناسنامه یان نه کرد بیټ و بتوانن ژیانی خو یان دابین بکه ن.

کاتی داواکردنی § 25a، نامه ی پشتگیری له قوتابخانه، شوینی فیرکاری، یان هاورپیان ده توانیټ به سوود بیټ. ههروهه باشه تاقیکردنه وهی «ژیان له ئەلمانیا» ت ته واو کرد بیټ.

ئاگادارى!

ئەگەر لە جىبە جىکردنى يەككە لە مەرجه كان كيشەت هەيه،
زوو يارمەتى بدۆزه وه. باشترين كار ئەويه پيش ناردنى
داواكارى، هەموو هەلبژارده كان روون بكەيته وه.

به داخه وه، مۆلەتى نيشته جىبون به گویره ي 25b مافى
به كگرتنه وهى خيزان نادات.

دولدونگی فیڤکاری پیشهیی / Ausbildungsduldung

له مانگی ئابی ۲۰۱۶وه، ئەگەر بهشدارى له راهینانی پیشهیی ("Ausbildung") بکهیت، دهتوانیت ئەوهی پپی دهوتریت "Ausbildungsduldung" بهدهست بهینیت. بۆ تهواوی ماوهی بهشداریکردنت له "Ausbildung"، مافی ههبوونی "Duldung/Duldung" تۆله رانس" ت ههیه (و لهسه ر ئەم بارودۆخه دردهنه کریت) و له ئەگه ری دۆزینه وهی کاریک دواتر، مافی وهرگرتنی مۆله تی نیشه جیپوونت ده بیت.

ئهمه واتای ئەوهیه که راهینانی پیشهیی به شیوهیه کی کاریگەر دهتوانیت له ده رکردنت بۆ دهره وهی ولات رزگار ت بکات. پپوسته داوا ی مۆله تی کار له نووسینگه ی بیانیه کان ("Ausländerbehörde") بکهیت ئەگەر شوینیکى راهینانی پیشه ییت دۆزیه وه. هه ندیک جار مۆله تی کاره که ت پیناده ن. ئەگەر ره تیان کرده وه، پپوسته به نووسرا و ئەوه بکه ن، و تۆش دهتوانیت جاریکى تر تانه له م بریاره له بهرده م دادگادا به دیت. ئەم تانه دانه زۆر جار سه رکه وتوو ده بیت، چونکه زۆر جار نایاساییه که ئەو نووسینگه یه مۆله ته که ت پینه دات.

ئاگادارى!

له دوايياندا، دهسه لاتداران توندتر بوون له دابىنکردنى **Ausbildungsduldung** بو ئه و كه سانهى ناسنامهيان زوو روون نه كرده و ته وه. به گویره ي ياسا، خه لك پيوسته له شهش مانگى يه كه مى مانه و هيان له ئه لمانيا هم موو ئه و هه و لانه بدهن كه ده توانن بو سه لماندى ناسنامه يان. له چهند سالى رابردوودا، دهسه لاتداران زورجار به قازانجى كه سه كه برياريان ده دا ئه گهر شوينى **Ausbildung** ي بدوزايه وه، به لام ئىستا زورجار داواكارى به كان رته ده كه نه وه. ئه مه واته پيوسته زوو زانبارى و هربگريت. له گه ل پاريزهر يان ناوه ندىكى رايژكارى په يوه ندى بكه سه باره ت به م بابته.

ئه گهر به ته واوى سه ربه خو بيت له يارمه تى كوومه لايه تى، ده توانيت له كاتى ف يركارى پ ميه ييدا («Ausbildung») داوى مؤله تى نيسته جييون بكه يت به گويره ي §16g.

ئاگادارى!:

ئه مه واته ده بيت داها تىكى به هيزت هه بيت بو دابىنکردنى كرى خانوو و هه موو خه رجيه كانى ژيان. له زور ف يركارى پ ميه يى، به تايبه تى له سالانى يه كه مدا، ئه و پاره يه ي ده يكه يت رهنگه بهس نه بيت.

4

/ Beschäftigungsduldung

«دولدونگ» بۆ مه بهستی کارکردن

“Beschäftigungsduldung” / “دولدونگ” بۆ مه بهستی کار (به پپی مادهی 60d سی یاسای مانه وه) ده دریت به و که سانهی که بۆ ماوهیه کی که مه وه 18 مانگ کاریان کردوه، ده توان ژیانی خویان دابین بکن، و ژماره په ک مه رجی دیکهش پر ده که نه وه. ئەندامانی خیزان (هاوسهر و مندالانی بچووک) سی که سیک که مۆله تی مانه وهی کاتی بۆ مه بهستی کاری ههیه، ههروه ها ده توان ئەم مۆله ته وه ربگرن، به لام خو یانیش ده بیته هه ندیک له و مه رجانه پر بکه نه وه.

“Beschäftigungsduldung” ته نها ده توانریت بدریت به و که سانهی که بۆ یه که م جار تا 31 سی دیسامبری 2022 هاتوونه ته ئەلمانیا (!). ئەمه واته ته نها ئەو که سانهی که له و کاته دا پیشتر له ئەلمانیا بوون ده توانن سوود له م ریسایه ی مافی مانه وه وه ربگرن، و ئەمه هه لبژارده یه ک نییه بۆ ئەو که سانهی که تازه هاتوونه ته ئەلمانیا.

به پپی بهرواری یه کهم چوونه ژووره وه، ماوهی جیاواز جیبه جی دهن بو سلهماندنی ناسنامه. له هه موو حاله تیکدا، ده بیټ ناسنامه تا ئه و کاته ی داواکاری بو “دولدونگی کار” پیشکesh ده کریت له کوټایترین سنوردا سهلمیندرا بیټ. ئه گهر ناسنامه هه تنه ها دوا ی ماوهی په یوه نیدار سهلمیندریټ، فه رمانگهی بیانیان ده توانیټ مؤله تی کار بدات (به لام پیویست ناکات ئه وه بکات!) ئه گه ر که سه په یوه نیداره که له ناو ماوه که دا هه موو ئه وه ننگاوانه ی کرد بیټ که به شیوه یه کی معقول و ممکن بوون بو سهلماندنی ناسنامه که ی.

داواکار ده بیټ بو ماوه یه کی که مه وه دوازه مانگ “Duldung” سی هه بو بیټ. ئه و ماوانه ی که له ژیر “Duldung” بو که سانی ناسنامه یان نه سهلمیندراوه “تیپه راون، هه ژمار نا کرین. که سه که ده بیټ بو ماوه یه کی که مه وه 12 مانگ له کاریکدا بو بیټ که به شداری بیمه ی کوټمه لایه تی تیدایه — پیویست ناکات له گه ل هه مان خاوه نکار بیټ. وه ستانی کور تخایه نی کار که به هوی خوی نه بو بیټ، کیسه یه ک نیه ه. کات ژمیری ئاسایی کاری هه ف تانه ده بیټ لانه کیه م 20 کات ژمیر بیټ.

مه رجه کانی دیکه بریتین له سهلماندنی ئه وه ی که داواکار له 12 مانگی رابردوودا هوکاری ژیانی پیویستی خوی هه بو وه، هه روه ها زمانی ئه لمانی به ئاستی A2 قسه بکات.

مۆلەتى مانەۋەى كاتى بۇ مەبەستى كار ناتوانرېت بدرېت بە كەسپىك كە بە برىارىكى كۆتايى و جىبەجىكرائى دادگا تاوانبار كراوہ؛ بەلام ئەو تاوانانەى كە تەنھا لەلايەن بيانىانەۋە دەتوانرېت ئەنجام بدرېن، پشتگوى دەخرېن ئەگەر سزا زياتر نەبېت لە 90 رۆژى پارەسزا. ھۆكارەكانى دىكەى رەتكردەۋە برىتېن لە پەيوەندى بە رېكخراوہ تىرۆرىستى يان توندرەۋەكان.

ئەگەر داواكار لە خىزانىكدا بژى كە مندالى تەمەنى قوتابخانەيان ھەيە، دەبېت سەلمىندرېت كە ئەو مندالانە دەچنە قوتابخانە. تاوانباربوونى مندالەكان دەتوانىت بېتتە ھوى رەتكردەۋەى تەۋاۋى خىزان لە مۆلەتى كار.

“Beschäftigungsduldung” بۇ 30 مانگ دەدرېت. ئەگەر دواتر يەككە لە مەرجهكان نەما جىبەجى (بۇ نموونە كۆتايى ھاتنى كار) يان ھۆكارىكى رەتكردەۋە دروست بوو (بۇ نموونە تاوانباربوون)، ئەۋە دەتوانىت بېتتە ھوى ھەلۋەشانەۋەى مۆلەتەكە.

5

Petition & Härtefallkommission

– داواکاری و لیژنه‌ی حاله‌ته سه‌خته‌کان

ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر ری‌کاره‌کانی په‌نابه‌ری شکست بهین و نا کۆتایی پرۆسه‌که نه‌نجامی‌کی نه‌رنگت بو ده‌ربچیت، هیشتا بژارده‌یه‌کی تره‌یه – له ری‌گه‌ی "پیشکه‌شکردنی داواکاری" (Petition) بو په‌رله‌مانی ویلایه‌ت و نه‌و ده‌سته‌یه‌ی پی‌ی ده‌وتریت 'کۆمیسۆنی حاله‌ته سه‌خته‌کان' ("Härtefallkommission") – بو به‌ده‌سته‌ینانی مافی مانه‌وه له‌سه‌ر بنه‌مای "تی‌که‌لبوون".

به‌رگریکردن و ری‌گریکردن له ده‌رکردنی که‌سیک له ولات کاریکی ئالۆزه، به‌تایبه‌تی نه‌گه‌ر به تاوانی جنایی تۆمه‌تبار کرابیت. نه‌گه‌ر سزای تاوانه جناییه‌که زۆر به‌رز بیت، نه‌مه‌ش ری‌گری له پیشکه‌شکردنی داواکاری بو "کۆمیسۆنی حاله‌ته سه‌خته‌کان" ده‌کات.

تیبینی:

سزاکانی تاوانی بازرگانیکردن به ماده‌هۆشبه‌ره‌کان و جووره‌کانی تری سزادان به تاوانکاری، هه‌موو بژارده‌کانی وه‌رگرتنی مۆله‌تی نیشه‌جی‌بوونی تر له‌به‌رده‌متدا داده‌خه‌ن و به‌مه‌ش مه‌ترسیه‌کی گه‌وره‌ی ده‌رکردنت لیده‌که‌ویته‌وه. هه‌موو نه‌و که‌سانه‌ی که کاریکیان هه‌یه ده‌توانن له‌گه‌ل خزمه‌تگوزاریی راپۆزکاریی ناوخۆیی راپۆز بکه‌ن بو نه‌وه‌ی بزانی ئایا پیشکه‌شکردنی داواکاریه‌که گونجاوه یان نا.

داواکاری په ناخوازی نوې («Folgeantrag»)

ئەگەر هوکار یان بەلگه‌ی نوې هه‌بیت (بۆ نمونه کیشه‌ی پزشکی نوې، راپرسیه‌کی ده‌روونی که پیشتر نه‌بووه و هتد)، ئەوا رهنگه‌ بژارده‌ی ده‌ستپیکردنه‌وه‌ی ریکاریکی نوې (Folgeantrag) هه‌بیت. پيوسته له‌گه‌ل پاریزه‌ره‌که‌تدا له‌باره‌ی ئەمه‌وه‌ قسه‌ بکه‌یت.

زۆر گرنگه‌ هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ کیشه‌ ته‌ندروستیه‌کان تۆمار بکړین له‌ ریکه‌ی وه‌رگرتنی پروانامه‌ی پزشکیه‌وه‌ له‌ پزشکیک. زۆربه‌تان نیشانه‌کانتان ده‌زانن: بیخه‌وی، بینینی خه‌ونی ناخۆش، سه‌ره‌ئیشه‌، کیشه‌ی ته‌رکیزکردن و هتد. ئەمه‌ پپی ده‌وتریت "تراوما" یان "تیکچوونی فشاری دوا‌ی زه‌بر (PTSD)". ئەگه‌ر بتوانیت پروانامه‌ی پزشکی/ ده‌رونی ده‌ربه‌ره‌ی ئەم جوړه‌ ئازاره‌ به‌ده‌ست به‌ینیت، ئەمانه‌ ده‌توانن یارمه‌تیت بدن بۆ پیشکه‌شکردنی داواکاریه‌کی تر بۆ "قه‌ده‌غی ده‌رکردن" ("Abschiebeverbot") له‌لایه‌ن BAMF یان "Ausländerbehörde" ه‌وه‌.

هۆکاره خیزانییهکان بو مافی مانهوه

ئهگەر دۆخی خیزانیت بگۆریت — بو نمونه هاوسه رگیری له گهڵ هاوالاتیه کی ئهلمانی یان کهسیک بکهیت که مافی مانهوهی ههیه، یان مندالیکت ههبیته که مافی مانهوهی ههیه و خۆت چاودیری ده کهیت — ئهوا ئه مه دۆخی یاسایی تو ده گۆریت. ده بیته له گهڵ پارێزه ر یان ناوهندیکی راویژکاری بزانیته چون ده توانیت ئه مه وه ک بنه مایه کی نوی بو مافی مانهوه پیشکesh بکهیت.

بو نمونه، ده توانیت به گۆیره ی § 25.5 AufenthG داوی مؤلتهی نیشه جیبوون بکهیت.

ئاگاداری!

ههندیک مهرجی پیشه کی بو ئه مه ههیه. بویه رهنگه ته نها «Duldung» وه ربگریته، به لام به هوی ئه ندامانی خیزانه کهت که پیویسته چاودیریان بکهیت، دیپورت نه کرییت.

8

بۇ ئەۋكەسانەى بىر لە چوون بۇ ولاتىكى دىكە دەكەنەۋە

ئەگەر بىر لە جىھىشتى ئەلمانىا و چوون بۇ ولاتىكى دىكە دەكەيتەۋە،
زۇر گرنگە دووجار بىر بىكەيتەۋە بۇ ئەۋەى خوت نەخەيتە دوخىكى
خراپتر. زانىارى و پەيوەندىيەكى بەسوود لەم مالپەرەدا ھەيە:

<http://w2eu.info>

زۇر گرنگە پىش جىھىشتى ئەلمانىا راۋىژ ۋەربگريت، بۇ ئەۋەى بزانيت
چى گرنگە كاتىك دەرۋىت. لە زۇر حالەتدا، بە تايبەتى ئەگەر پىشتر لىرە
تۆمار كرابىت و ماۋەيەك لە ئەلمانىا مابىتەۋە، گرنگە ھەلى مافى مانەۋە
و مەترسى دىپورت پىش چوون بۇ ولاتىكى دىكەى يەكىتى ئەۋروپا
ھەلبسەنگىنىت — بە تايبەتى چونكە مەترسى دىپورتى «دوبلىن» و
گەراندنەۋەت بۇ ئەلمانىا ھەيە.

www.w2eu.info

Welcome to Europe تۆرکیکی نیوده ولته تی چالاکوانانه بو
نازادی هاتووچو له هه موو ریگاکانی په نابهران. مالپه ری
w2eu.info زانیاری و په یوه ندییه کی به سوود دا بین ده کات بو
پشتگیری مافی مانه وه، دژ به دیپورت و بو یه کسانی مافه کان بو
هه مووان به چوار زمان: ئینگلیزی، عه ره بی، فارسی و فه ره نسی.

www.welcome-united.org

We'll Come United (WCU) تۆرکیکی خوړیکه راو و
ناوه ندی نه بووه له که سانیکی به بنه مای کو مه لایه تی،
دژه ره گه زه رستی و سیاسی جیاواز، که پیکه وه له گروپه ناو خو بی
و نیوده ولته تییه کاندای کار ده که ن بو نازادی هاتووچو، مافی مانه وه و
مافه یه کسانه کان بو هه مووان.

